

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2016 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. S. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca, na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego, co najmniej 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy uznał za udowodnione 14 lat 4 miesiące i 29 dni. Nie zaliczono pracy w Zakładzie (...), od 14.06.1974 do 23.04.1976 roku. Pozostałe warunki, w tym wymagany staż ubezpieczeniowy, były spełnione.

/decyzja w aktach ZUS/

J. S. (1) wniósł odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, że w zakwestionowanym przez ZUS okresie naprawiał maszyny i urządzenia będące w ruchu, znajdujące się na hali produkcyjnej.

/odwołanie k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.3/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawca J. S. (1) urodził się w dniu (...).

/bezsporne/

Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 15 grudnia 2015 roku. Nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Organ rentowy uznał za udowodnione 14 lat 4 miesiące i 29 dni pracy w szczególnych warunkach. Nie zaliczono pracy w Zakładzie (...), od 14.06.1974 do 23.04.1976 roku.

Okoliczności bezsporne

J. S. (1) został uczniem (...) Szkoły (...) przy Zakładach (...) w Ł. od 1 września 1971 roku. Jednocześnie zawarł z Zakładem umowę o naukę zawodu mechanika.

W dniu 29 maja 1974 roku wnioskodawca uzyskał od lekarza zaświadczenie, że jest zdolny do pracy na stanowisku mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych w Wytwórni (...).

J. S. od dnia 14.06.1974 roku rozpoczął pracę na stanowisku mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych w Wytwórni (...). Nigdy nie uczył się i nie pracował w zawodzie ślusarza.

Dowód: akta osobowe k 14, przesłuchanie wnioskodawcy k 31 i k 42

Wnioskodawca pracował na Oddziale W. Celulozowych, gdzie z uwagi na szkodliwe warunki praca trwała po 6 godzin dziennie w systemie 4-brygadowym. Zakład pracy zajmował się wytwarzaniem sztucznych włókien wiskozowych, celulozowych, włókna szklanego. Na Oddziale, na którym pracował wnioskodawca był duży hałas, bo wszystkie maszyny były w ruchu. Praca wnioskodawcy polegała na naprawie maszyn wytwarzających włókno. Naprawy odbywały się na hali produkcyjnej. To była ogromna hala. Maszyny stały w rzędach, po 10 dziesięć w jednym rzędzie, zaś w sumie mogło być około 12 takich rzędów. Podczas naprawy maszyny, pozostałe były w ruchu – pracowały. Był to ciąg technologiczny, którego nie można było zatrzymać. Cykl zaczynał się od tzw. włókniarki, czyli maszyny obsługiwanej przez 4 osoby. N. maszyny były pompy obsługiwane przez 2 pracowników, zaś na dole włókno odbierały

inne 2 osoby. Następnie włókno przechodziło przez tzw. pięciowale, które je rozciągały i wygładzały. W następnym etapie włókno przechodziło na tzw. płuczkę – odgazowywacz. Tam wypłukiwano kwas siarkowy z włókna. Maszynę obsługiwała jedna osoba. Później włókno przechodziło na krajarki, gdzie było cięte na odpowiednie kawałki. Było gdzieś 20 takich krajarek, każda obsługiwana przez 1 osobę. Pokrojone włókno przechodziło na płuczkę wodną, a następnie przez walce, które wyciskały wodę. Następnym etapem były suszarki, które suszyły włókno. Tak kończył się etap produkcji na hali włókien celulozowych, na którym pracował wnioskodawca. Roztwór celulozy do produkcji włókien przygotowywano wcześniej w tzw. gniotownikach, gdzie było wysokie stężenie szkodliwych substancji. Pracownicy musieli nosić maski.

Codziennie rano kierownik tworzył brygady i kierował do naprawy bądź konserwacji danej maszyny. Przed każdą naprawą maszyny przychodził laborant, który sprawdzał poziom zanieczyszczenia powietrza. Niektóre naprawy wymagały wejścia do maszyny i laborant musiał sprawdzić, czy wnioskodawca powinien pracować w masce gazowej. Jeżeli podczas naprawy bądź konserwacji zdemontowano jakiś element maszyny, to był on przenoszony na warsztat i tam naprawiany przez innych pracowników.

Na stanowiskach mechaników maszyn i urządzeń przemysłowych pracowało około 40 osób. Dostawali posiłki regeneracyjne na stołówce. Czas pracy na oddziale włókien celulozowych był skrócony do 6 godzin z uwagi na wysoką szkodliwość warunków pracy. Ponadto pracownicy mieli prawo do dodatkowego urlopu dla poratowania zdrowia.

Dowód: przesłuchanie wnioskodawcy k 31 i k 42

J. S. (1) pracował do 23.04.1976 roku, to jest do momentu powołania go do wojska. Po zakończeniu służby wojskowej nie wrócił już do pracy w C. – Anilana.

Podczas zatrudnienia wnioskodawca miał nieusprawiedliwione nieobecności w pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 - wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei art. 184 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, iż emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do art. 32 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu stanowi, że wiek

emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przywołane przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz.43 z zm.).

W myśl § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W § 3 ustawodawca przyjął, że za okres zatrudnienia, wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Z kolei § 4 tego rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przedmiotem sporu było udowodnienie przez wnioskodawcę wymaganego okresu - co najmniej 15 lat - pracy w szczególnych warunkach.

W świetle przywołanego wcześniej Rozporządzenia, zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, publikowanej L.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe.

Wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...) – Wytwórnia (...).

Wykaz A przytoczonego rozporządzenia z 1983 roku, w Dziale IV opisuje rodzaje prac w chemii, które uznać należy za pracę w szczególnych warunkach. Zgodnie z punktem 22, pracami takimi były prace przy produkcji włókien chemicznych, półproduktów do wyrobu włókien chemicznych oraz innych produktów wytwarzanych na tej samej bazie co włókna chemiczne, produkcja i przetwórstwo włókien szklanych, produkcja folii podłóżowej i taśmy magnetycznej.

W niniejszej sprawie wykazane zostało, że wnioskodawca pracował jako mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych na oddziale włókien celulozowych. Wynika to wprost ze szczątkowej dokumentacji osobowo – płacowej wnioskodawcy. Nie ma żadnego dowodu na to, że wnioskodawca pracował jako ślusarz. Co więcej, nie uczył się on nigdy zawodu ślusarza. Ukończył szkołę zasadniczą przyzakładową w kierunku mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych i taki zawód wykonywał. Pracując na oddziale, gdzie była praca w szczególnych warunkach, naprawiał i konserwował maszyny na oddziale, który był w ruchu.

Należy pamiętać, że Zakłady (...) były jednym z najgorszych – pod względem warunków pracy, zakładem na terenie Ł.. Produkcja włókien chemicznych, jak sama nazwa wskazuje, wymagała używania wielu środków chemicznych, szkodliwych dla zdrowia zatrudnionych tam ludzi.

Postępowanie w niniejszej sprawie zostało ograniczone do dokumentacji oraz do przesłuchania wnioskodawcy, który przyznał, że po kilkudziesięciu latach nie potrafił nawiązać kontaktu z kimś, kto w spornym okresie pracował razem z nim i mógłby być powołany w charakterze świadka. Pomimo tak skąpego materiału dowodowego Sąd uznał, że zachodzą podstawy do uwzględnienia odwołania. Przede wszystkim w aktach osobowych zachował się dokument potwierdzający, że po ukończeniu nauki zawodu, wnioskodawca został przygotowany do pracy na stanowisku mechanika maszyn i urządzeń przemysłowych w Wytwórni (...). Zaświadczenie dopuszczające do pracy zostało wystawione przez lekarza w maju 1974, zaś już od czerwca 1974 roku wnioskodawca rozpoczął świadczenie pracy. Pozostałe dokumenty, zachowane w aktach osobowych wskazują na pracę właśnie w wytwórni włókien celulozowych (...), a to oznacza, że faktycznie wnioskodawca pracował w szkodliwych dla zdrowia warunkach. Nie ma żadnego potwierdzenia na to, że wykonywał pracę ślusarza. Nawet w umowie o nauce zawodu wskazane jest stanowisko mechanika.

Podsumowując, zdaniem Sądu praca w spornym okresie była pracą w pełnym wymiarze godzin na stanowisku zaliczonym do prac w szczególnych warunkach.

Stanowisko pracy wnioskodawcy odpowiada treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, działu XIV – prace różne, poz. 25 – bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Sąd wziął pod uwagę dokumenty z akt osobowych, wskazujące na opuszczenie przez wnioskodawcę kilkunastu dni pracy bez usprawiedliwienia. Pomimo odliczenia tych dni, należy przyjąć, że wnioskodawca w sumie przepracował w C. – Anilana ponad 1 rok i 8 miesięcy, a to daje mu łącznie ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach (organ rentowy uznał za udowodnione 14 lat 4 miesiące i 29 dni).

Na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jej nabycia.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 4 stycznia 2016 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.